

M E T S Z E T

ÉPÍTÉSZET

ÚJDONSÁGOK

RÉSZLETEK

SZERKEZETEK

Ára: 890 Ft

EGY NEKROPOLISZ SÍREMLÉKEI
KORTÁRS PORTUGÁL BRUTALIZMUS
SZELÍDÍTETT HADIDIZMUS
A KORTÁRS IPARI ÉPÍTÉSZET ÚJ JELENSÉGEI

TÉMA: IPAR

EMBERI LÉPTÉK ÉS LÉPTEK

BEHOZZA AZ ÁRÁT

A PRECIZITÁS IKONJA

w.w.tervlap.hu

ISSN 2061-2710

2016/6/november/december

Milyen kókusz?! – akadémiai körökben járatlan, tudománnyal nem foglalkozó kollégák gyakran így kérdezték vissza, mikor fülükbe jutott a szeptember óta terjedő pletyka: „a Metszet scopus-os lett”. Nos, nem déligyümölcs, és nem is egzotikus betegség a Scopus. A latin szó többek között célt, látókört, területet, nézést jelent (nem véletlenül halljuk a mikroszkóp, teleszkóp és más „-szkóp” szavakban a vizsgálóeszköz, látóeszköz értelemben.) A 2004-ben létrehozott nemzetközi adatbázis a tudományos (lektorált) szakirodalom legnagyobb gyűjteménye, és ilyen értelemben a tudományos láthatár „vizsgálóeszköze”. Aki PhD tanulmányokra, akadémiai karrierre adja fejét, hamar találkozik a kifejezéssel, hiszen a tudományos fokozatok megszerzésének feltétele a „scopus-os” vagy „web-of-science-es” publikáció.

A nemzetközi térbe kerülésért folyó küzdelem már nem sokkal a lap alapítása után elkezdődött, a Scopus adatbázist fenntartó Elsevier kiadó évről évre közölte a szükséges, újabb követelményeket (így az angol nyelvű absztraktok közzétételét, a forrásmunkák, lábjegyzetek következetes alkalmazását és így tovább). Érdekes módon az elvárásoknak való megfelelésről viszont nem kaptunk hivatalos értesítést, dr. Katona Vilmos főszerkesztő-helyettesünk előbb a Scimago adatbázisában bukkant rá véletlenül a Metszetre, majd akadémikusok, egyetemi tanárok gratuláltak a sikerhez. Az ügy további érdekessége, hogy a lapot visszamenőleg, a 2015 január-februári számtól vették fel az adatbázisba, így az elmúlt két évben megjelent cikkek is „felminősültek”, a tudományos pályán is jelen lévő szerzők öröme. Szeretnénk, ha ez a siker nemcsak a szerkesztőség és a szerzők öröme lenne, hanem az egész magyar építésztársadalom sikere, hiszen – ahogy ezt az 54. oldalon közölt írás alaposan elemzi – régiós összehasonlításban is nagy eredményről van szó.

C S A N Á D Y P Á L

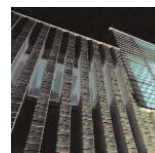

Dombormű a rigai Konvent falán / fotó: Lvova Anastasiya

Kiadja az Artifex Kiadó Kft., 1119 Budapest, Pajkos utca 28. / 36-1-783-1711 / info@artifexkiado.hu / www.tervlap.hu, www.epitesimegoldasok.hu, www.kamaraikepzesek.hu, www.cpr.hu / ISSN 2061-2710 / Terjesztő: Magyar Posta Zrt. / Hirdetésfelvétel, termékek: Berta Ágnes 36-20-396-5671, Sárdy Csaba 36-20-240-7232 / Alapító-főszerkesztő: Szende Árpád / Főszerkesztő, felelős kiadó: Csanády Pál 36-20-312-4514 / Főszerkesztő-helyettes: Katona Vilmos 36-70-236-2075 / Szerkesztő: Dobossy Edit / Szakmai tanácsadók: Csajbók Csaba, Cságoly Ferenc, Vukoszavlyev Zorán, Wesselényi-Garay Andor, Gáspár László, Nagy Sándor, Czigány Tamás (Győr), Lengyel István (Debrecen), Patartics Zorán (Pécs), Ripszám János (Siófok) / Lapterv és nyomdai előkészítés: Csányi Tamás, xfergrafika.hu / Nyomda: D-Plus / Olvasószerkesztő: Hudáky Rita / Előfizetés egy évre: 4900 Ft, két évre: 8900 Ft, három évre: 11 900 Ft. Előfizetés kizárólag elektronikusan a tervlap építész közösségi portálon keresztül: www.tervlap.hu / Az építészeti alkotásokat bemutató cikkek lektoráltak.

T E R M É K E K

- 4 Szálcement burkolati rendszerek 45 perces tűzterjedési határértékkel
- 6 Üvegek és szerkezetek – Glasstec 2016
- 10 Korszakok „varrat” nélküli ötvözése
- 11 **Mai szemmel** / Bányász Szakszervezeti Székház, Budapest (1947–1948)
- 12 **A_pro'** / Time Box, Mikháza Régészeti Park, ideiglenes bemutató pavilon

M E T S Z E T

- 14 Egy nekropolisz síremlékei | Építész: **Csontos Györgyi**

K Ü L H Ö N

- 22 Kortárs portugál brutalizmus | Építész: Paulo **Mendes da Rocha**
- 26 Szelídített hadidizmus | Építész: Amanda **Levete**
- 30 A kortárs ipari építészeti új jelenségei | Építész: Jacques **Herzog**, Pierre **de Meuron**, Stefan **Marbach**

T É M A : I P A R

- 34 Emberi lépték és léptek | Építész: **Kertész András Tibor**
- 38 Behozza az árát | Építész: **Vékony Péter**
- 42 A precizitás ikonja | Építész: **Ferdinánd Árpád** és **Ferdinánd Csaba**

Z Ö L D R O V A T

- 46 Új nézőpontok a zöldépítésben a #betterbuildgreen konferencián

T E R V P Á L Y Á Z A T

- 48 Schmidt Hammer Lassen építésziroda

A K T U Á L I S

- 49 Metszet: egy tudományos folyóirat születése
- 55 Ott fenn, a magas létrán
- 60 A valóság műfénye
- 62 Végül: építészeti – Időutazások 1959–2019

K Ö N Y V

- 66 Lenyűgöző labirintus
- 68 **Abstracts in English**
- 70 **Tervezők, szerzők**
- 72 **Ciki** / MSter és a Purhab

CPR adattár

A 275/2013. (VII. 16.) Korm. rendelet szerint

MÁR A TERVEZŐ A FELELŐS

az épületbe kerülő építési termékek
műszaki teljesítményéért!
Csak az érvényes magyar nyelvű
teljesítménynyilatkozat alapján szabad
terméket betervezni!

A jogszerű, szakszerű
és gyors termékkiírásban
INGYENES segítség a

CPR.hu

- ✓ kereshető, szűrhető adatbázis a gyártók teljesítménynyilatkozatai alapján
- ✓ cégek és szakmai szövetségek termékkiírási ajánlásai
- ✓ a jogszabálynak megfelelő, kinyomtatható termékkiírási dokumentáció

A b s t r a

A NECROPOLIS OF TOMBS

14

RESTORATION OF THREE INDUSTRIAL BUILDINGS, ÓZD, HUNGARY BY GYÖRGYI CSONTOS

Rehabilitation of disused industrial buildings often occurs when someone intervenes with the desire to demolish them. In this case three large buildings have been saved, cleaned back to their structural shells then given a new lease of life. Following the need to save these three buildings the land surrounding them has been redeveloped as a public garden to linking each part in such a way as to create a wealthier use of urban space.

CONTEMPORARY PORTUGUESE BRUTALISM

22

CARRIAGE MUSEUM, BELÉM, LISBON, PORTUGAL BY PAULO MENDES da ROCHA

Ever since 1905 Lisbon has had a museum in which horse drawn carriages have been displayed. The newest building to display this collection functions as a white catalogue in which the exhibits are presented. The brutal approach to museum design allows for a concise, informed tour of its items without further ado. Technically the building does that which it is expected to, no more, no less. Fully documented as a BIM based project allowing for further development and analysis.

TAMED HADIDISM

26

MUSEUM OF ART, ARCHITECTURE AND TECHNOLOGY, LISBON, PORTUGAL BY AMANDA LEVETE

Built with the intention of reuniting the community with its relationship to the sea, via the Tagus River, this exhibition space can be walked around, upon and within. Decorated in three dimensional ceramic tiles, for which Portugal is renowned, this artificial hill or wave form raises questions of authenticity that some chose to agree to disagree with the suitability of the result. A tamed version of ideas put forward by Zaha Hadid?

A NEW PHENOMENON IN CONTEMPORARY INDUSTRIAL ARCHITECTURE

30

RICOLA HERBAL CENTRE, LAUFEN, SWITZERLAND BY HERZOG, DE MEURON and MARBACH

Multiple references to works by this Swiss practice point towards the desire to test the limits of contemporary architecture when applied to industrial building solutions. Here a relatively standard steel framed unit has been clad in precast rammed earth external wall panels. This is not only a move towards responsible sourcing of raw materials it also helps support the end users desire to present a product, herbal medicine, as a correct solution.

HUMAN SCALE AND SCALE 34

**BUDAFOK NEIGHBOURHOOD MARKET, BUDAPEST, HUNGARY
BY ANDRÁS TIBOR KERTÉSZ**

First impressions of this market hall suggest a development that is monumental in scale, more due to placement of forms and surface coverings, in reality here can be found a project of down to earth human proportion. Skilfully working with a limited palette of materials, brickwork, perforated steel sheeting and concrete a functional space has been created that is well-lit whilst easy to maintain. Above all this market hall has helped to facilitate a better sense of community.

PAYS FOR ITSELF 38

PACKAGING MATERIAL PLANT, SÓSKÚT, HUNGARY BY PÉTER VÉKONY

The key to developing a successful industrial unit often depends upon awareness of energy use, efficiency and allowing for future expansion. This building produces part of its energy needs, harvests rainwater and makes the most of natural daylighting. As the process taking place within the building is optimised, so has the external appearance and non-manufacturing spaces. The building reflecting the process and management philosophy.

PRECISION ICON 42

**SWISS KRONO OSB FACTORY, VÁSÁROSNAMÉNY, HUNGARY
BY CSABA and ÁRPÁD FERDINAND**

A high-tech process, making OSB boards, has been located in a complex of buildings that reflect the advanced level of contemporary manufacturing. Instead of placing everything within a single box elements of the process have been deliberately expressed as part of the built language. In doing so existing buildings at this plant have been successfully adapted, integrated with the new to provide an iconic approach to the manufacturing industry.

METSZET: BIRTH OF A SCIENTIFIC JOURNAL 49

**RECOGNITION BY SCOPUS FOR ACADEMIC WRITING IN HUNGARY
AND MD-EASTERN EUROPE BY VILMOS KATONA**

Metszet is a scientific knowledge based periodical that has established its position within the Scopus academic community for delivering a correct approach to writing about architecture as a science. Relationships being drawn to environmental technology, structure, urbanism, protection of monuments, construction methods to list a few. Scopus employs a system of shared abstracts and cross referencing to form a network of knowledge.

Otthonunk

- Háznéző, lakásbemutatók
- Építészeti, lakberendezési ötletek
- A jövőre gondolva: építsünk passzívházat!
- Szakértő tanácsok építőknak, felújítóknak

Digitálisan is olvasható

a digitalstand és a dimag weboldalon!

Csontos Györgyi

Molnár Péter- és Ezüst Ácscezuza-díjas építész, szakíró, építészeti filmek szerkesztője és rendezője. Doktori címét (DLA) 2012-ben, a „Mediális építész” témájában védte meg.

Épülettervezést oktat egykori építész iskolájában, a Szent István Egyetem Ybl Miklós Építéstudományi Karán. Több építészeti témájú könyv szerzője (pl. Ózdi munkáskolóniák 1861–1970, Kráter, 2001, Vass Tiborral), és filmprodukciónak szerkesztője (pl. Tizenkét kőműves I-XXXVI. 2005, 2007, 2010, Csontos Jánossal). Építésztervezői tevékenységét 2013 óta a Mixa Stúdió vezetőjeként végzi (pl. „Ózdi Kultúrgyár”-projektek vezető tervezője).

Ferdinánd Árpád

Vezető tervező, 1994-ben végzett a BME építészkarán, közben a Technische Universität Graz Építész Karán végez tanulmányokat. Dolgozik Volker Giencke irodájában Grazban utána saját irodát alapít. 1998-ban Ferdinánd Csabával megalapítja jelenlegi irodáját a Ferdinánd és Ferdinánd Építészroda Kft.-t. 2001 óta több publikációja jelent meg. Számos tervpályázaton sikeres.

Ferdinánd Csaba

1994-ben végzett a BME építészkarán, utána a Technische Universität Dresden-en folytatott posztgraduális tanulmányokat. Pár évi németországi tervezői gyakorlat után 1998-ban Ferdinánd Árpáddal megalapítja jelenlegi irodáját, a Ferdinánd és Ferdinánd Építészroda Kft.-t. 2006 óta folyamatosan publikál. Számos tervpályázaton sikeres.

Herzog & de Meuron

Pierre de Meuron és Jacques Herzog 1978 óta terveznek közösen, a Herzog & de Meuron irodát azonban csak 1997-ben alapították Bazelben. Vezető partnerek: Christine Binswanger, Ascan Mergenthaler, Stefan Marbach. 2001-ben kaptak Pritzker-díjat, 2007-ben a RIBA Gold Medalt, az iroda jelenleg 400 fős.

Kertész András Tibor DLA

1979-ben diplomázott a BME Építésmérnöki Karán diplomadíjjal, 1985-ben az ELTE Francia szakán. 2005-ben szerzett DLA fokozatot a BME-n. 1998–2005 között a BME ÉPK Középülettervezési Tanszék külső oktatója, 2008–2012 között az Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezési Tanszék docense, 2015-től a Pécsi Tudományegyetem PMMIK egyetemi tanára. Ybl-díjas, többszörös nívódíjas.

Bán Dávid

2000-ben szerzett kulturális antropológus diplomát a Miskolci Egyetemen, majd az ELTE és a párizsi EHESS közös képzése befejeztével 2010-ben városkutató doktori címet. Kutatási területe a nagyvárosok, azon belül a pályaudvarok térhasználatát, amely témából 2011-ben jelent meg az Utazás a pályaudvar körül című kötete. Az Építészfórum állandó szerzője, de rendszeresen publikál az Octogon és a Magyar Építőművészet folyóiratokban is. A főként globális neveléssel foglalkozó Anthropolis Egyesület egyik társalapítója, jelenlegi elnöke.

Becker Gábor Dr.

Egyetemi tanár, 2005 óta a BME Építésmérnöki Kar Épület-szerkeztani Tanszékének vezetője, 2006–2014 az Építésmérnöki Kar dékánja. A Nyílászáró szerkezetek, a Bevezetés az épületszerkeztanba és az Épületszerkezetek tervezése reguláris, valamint az Üvegszerkezetek című fakultatív tárgy előadója; gyakorló épületszerkezeti tervező és szaktanácsadó.

Burián Gergő

2008-ban szerzett diplomát a BME Építésmérnöki karán. Tanulmányai során félévathallgatáson vett részt a Miami University-n (Oxford, Ohio, USA) és a Norwegian University of Science and Technology-n (Trondheim, Norvégia). 2008 óta a Mérték Építészeti Stúdió, Paulinyi-Reith műterem munkatársa, ahol több sikeres tervpályázat projektvezetője, majd 2013 óta műteremvezető. 2010 óta Breeam Nemzetközi minősítő. 2013-ban mérnök-közgazdász diplomát szerzett a Budapesti Corvinus Egyetemen. 2014 óta a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Építőművészet DLA képzés résztvevője.

Dobai János DLA

Okleveles építésmérnök (1977). Egyetemi docens (2005), a BME Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezési Tanszék vezetője (2008). A (Modern) (Ipari) Építészeti Alapítvány (miea.hu) alapítója, kurátora. Ybl-díjas (1990). Pályáját 1977-ben az Ipartervben Gulyás Zoltán mellett kezdte, 1979–80 között a miskolci Északterv tervezője. 1980–87 között ismét Ipartervben dolgozik. 1980–82-ben a Mesteriskola (akkor: Fiatal Építészek Köre) VI. ciklusának hallgatója, mestere Janáky István. 1987-től 93-ig a Materv tervezője. 1993-ban alapítja vállalkozását a Dobai Építészroda Kft.-t. 2000–04 között közös irodát tart fenn Reimholz Péterrel, akivel több közös munkát is jegyez. 1999-től a BME Ipari és Mezőgazdasági Épülettervezési Tanszék oktatója. 2004-ben DLA fokozatot szerez.

Katona Vilmos PhD

Építész, szakíró, a Metszet főszerkesztő-helyettese. 2008-ban szerzett diplomát a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építésmérnöki Karán. PhD fokozatát a kar Építész-történeti és Műemléki Tanszékén végzett ösztöndíjas kutatást, számos külföldi és hazai tudományos szereplést (London AAA, Aberdeen RGU, Luzern HSLU, Basel SAM, Sevilla) követően kapta. Kiemelt kutatási területe a kortárs liturgikus építészet. 2010-től négy évig a Műegyetem és a soproni Alkalmazott Művészeti Intézet, jelenleg a Széchenyi István Egyetem óráadója.

Lévai Tamás

Építész, közösségi jövőkutató. Tanulmányait Helsinkiben és a Műegyetemen végezte, diplomadíjjal fejezte be 1999-ben. Szendrői- és Molnár Péter-díjas. A Tarka Építész Műterem alapítója és vezető tervezője, középületek tervezésével foglalkozik elsősorban, a nemzetközi sikerek sorából kiemelkedik a 2010 Sanghaji EXPO Magyar Pavilonja. 2006 óta az ÉME Mesteriskola mestere. A Középülettervezési Tanszéken 1999 óta konzulens és kutató, DLA témája az inverz építészeti gondolkodásmód; a struktúra és a forma kapcsolata a közösségi ter-ekben. Tervezése és tanítása kereső, kutató közösségi együttgondolkodássá olvad össze.

Levete, Amanda

Brit építész, az Architectural Association tagja. Pályafutását Richard Rogersnál kezdte, majd kevés év után a Poxis & Levete cég megalapítójaként a RIBA a legjelesebb 40 fiatal brit építész közé választotta 1985-ben. Négy évvel később Jan Kaplickývel megalapítja a Future Systems neofuturista építészirodát. Kaplickýnek 1991-től 2006-ig tervezőtársa és felsége, leghíresebb közös munkájuk a birminghami Selfridges Building és a londoni Lord's krikettpálya médiaközpontja, ami 1999-ben Stirling-díjat kapott. Levete 2009-ben önállósodott az AL_A cég élén, ahol legfontosabb projektjei között a Viktória és Albert Múzeum átépítése és a lisszaboni Művészeti, Építészeti és Technológiai Múzeum szerepel, mely idén nyitotta meg kapuit.

Mendes da Rocha, Paulo

1954-ben diplomázott a Mackenzie Presbiteriánus Egyetem Építész Karán, Sao Paulóban. 1957-től számos fontos kulturális épületet tervezett a városban a „Brazil Brutalizmus” jegyében. A FAU-USP professzora 1998-ig. 2000-ben Mies van der Rohe, 2006-ban Pritzker-díjat kapott, idén pedig a Velencei Biennálé életműdíját (Arany Oroszlánt).

Vékony Péter

Árkádia és Podmaniczky-díjas építész. 1991-ben diplomázott a BME Építész-mérnöki Karán. 2006 nyarán megalapította saját irodáját, a Nirmana Építésziroda Kft.-t, amelynek tulajdonosa és vezető tervezője. Tervezői tevékenységét lakóépület kategóriában is többször díjazták, műemléki kategóriában az Év Legszebb Homlokzata I. díját is megnyerte. 2009-ben egyik általa tervezett, megépült lakóházát Magyarország 10 legjobb lakóépülete közé választották. Az általa tervezett Hungária fürdő műemléki rekonstrukciója FIABCI Nemzetközi Nagydíjas, Média Építészeti Díjának fődíjasa és emellett számos díjat elnyert. Főépítész, szigorló szakmérnök, tervtanácsi tag és a BME Építész-mérnöki Karán a Lakóépülettervezési Tanszék meghívott oktatója.

Ongrádi Melinda

Okleveles építész-mérnök, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építész-mérnöki Karán szerzett diplomát. Szakújságíró, fordító, a Magyar Környezettudatos Építés Egyesülete (HuGBC) tagja. 2009-től a HG.hu internetes építészeti és dizájn-magazin szerkesztő-újságírója, majd a Város rovat vezetője lett. Kutatja az innováció, kreativitás, építészet és dizájn határterületeit, és elkötelezetten támogatja a fenntartható és jövőtudatos irányzatokat.

Ráday Mihály

Kossuth-, Tánács-, Prima-díjas filmoperatőr, rendező, tévés szerkesztő, a Budapesti Városvédő Egyesület elnöke. Tanulmányait a Színház- és Filmművészeti Főiskolán, majd az ELTE művészettörténet szakán végezte. 1979-ben hozta létre városvédő műsorát *Unokáink sem fogják látni...* címen. Társaival 1982-1983 telén megalapította a Budapesti Városvédő Egyesületet (akkoriban a szabályozás miatt: Városszépítő Egyesület), majd 1986-ban a Város- és Faluvédők Szövetségét, aztán a Nemzeti Panteon Alapítványt. Az SZDSZ színeiben 1990-1994 között országgyűlési képviselő, és tizenhét éven át tagja a Fővárosi Közggyűlésnek, s döntő szerepe volt a város „műemléki alapjának” és „helyi értékvédelmi rendeletének”, a helyreállításokat támogató pályázati rendszerének kidolgozásában.

Timon Kálmán

Aranydiplomás építész-mérnök, független kutató, építészeti szakíró. 1965-től számos publikáció és könyv szerzője. 1992-1998 között Budapest XVIII. kerületének főépítésze. 1998-tól 2002-ig a Magyar Építész Kamara kiadványainak szerkesztője. Az Amerikai Épülettervezők Intézetének (AIBD) tagja.

Urbán Erzsébet

2014-ben diplomázott a BME Építész-mérnöki Karán. 2012-2013 között az Építészettörténeti és Műemlék Tanszék demonstrátora, 2015 óta ugyanitt PhD hallgató. Kutatási területe a magyarországi római katolikus egyház épületállományának második világháború utáni változásai, valamint a történeti és kortárs építészeti összeegyeztethetősége.

Véghelyi-Sütő Erzsébet

Okleveles építész-mérnök, 2000-ben Győrött a SZIF Építész-mérnök Karán végzett, majd 2002-ben a pécsi PTE-Pollack Építész Karán okleveles építész-ként. Mestere Virág Csaba. Tanulmányai után több építészirodában dolgozott építész tervezőként. 2003-tól a Budai Irgalmasrendi Kórház építése és főmérnöke. 2015-től a Ferdinánd és Ferdinánd Építésziroda Kft.-nél dolgozik építész-ként.

Wesselényi-Garay Andor PhD

1994-ben diplomázott diplomadíjjal a BME Építész-mérnöki Karán. 1995-ben saját építészirodát alapított Osváth Gáborral Gyár, majd 2001-ben önálló irodát W-G-A Psychodesign néven. 2000-től az Alaprajz, 2010-től a *Metszet* folyóirat külsős munkatársa, illetve tanácsadó testületének tagja, 2002-től az Atrium magazin építészeti főszerkesztője, 2006-tól pedig vezető szerkesztője volt. Közel háromszáz építészeti tárgyú cikk, esszé, kritika és tanulmány szerzője, a 2010-es Velencei Biennálé magyar kiállításának egyik kurátora. 2011-ig a Debreceni Egyetem Építész-mérnöki Tanszékének főiskolai docense. Jelenleg a NYME-FMK Alkalmazott Művészeti Intézet egyetemi docense Sopronban.

Zöldi Anna

1987-ben végzett a BME Építész-mérnöki Karán. 1992-ben szindikális szakmérnöki diplomát szerzett, 1992-95 között a BME Rajzi Tanszékén doktorandusz. Néhány év tervezőintézeti gyakorlat után szabadúszó belsőépítész-ként dolgozott, közép-fokon építészettörténetet, belsőépítészeti tervet oktatott. 2004 óta rendszeresen publikál építészeti, belsőépítészeti szaklapokban, az építészfórumon, emellett a revizoronline.com kulturális portál építészeti rovatát gondozza. Építész-publicisztikai tevékenységéért 2013-ban Ezüst Ácscezuza díjjal részesült.